

vetsége elnevezést javasolja. Ezt a javaslatot a párt központi szervei elé terjesztettük. Többszöri vita, az érvek és ellenérvek összesítése után arra a közös megállapodásra jutottunk, hogy a KB eredeti javaslatától eltérően a következőképpen javasoljuk módosítani szövetségünk elnevezését: Csehszlovákiai Magyarok Kulturális és Társadalmi Szövetsége.³³⁹ A közgyűlést előkészítő politikai bizottság egyértelmű véleménye az, hogy ez az elnevezés összhangban van szövetségünk új programtervezetével. Ebben az elnevezésben kifejezést nyernek mindazok a változások, amelyek az elmúlt években a Csema-dokban lejátszódtak. A közgyűlésnek tehát javaslom, hogy szövetségünk új elnevezése Csehszlovákiai Magyarok Kulturális és Társadalmi Szövetsége legyen. Emellett megmarad a szövetség eddigi szimbóluma, s egyelőre rövidítése is, a Csema-dok.

Húszéves a Csema-dok. Ünnepeknünk kellene s emlékezni az indulás első napjaira. A kezdetet kellene idézni, a húsz év előtti arcokat, a cigarettafüstös falusi konyhákat és kultúrtermeket. Az utak kilométereit kellene összeszámolni, a táncosok számát, az énekesekét, a színjátszókéit, az agitátorokét, az örök menőkét és fáradozókéit. Sorba állnának, aztán velük szembe a közönyöseket, a hitetleneket állítanánk. Húsz év munkáját úgy mérhetjük fel a legjobban, ha a kezdettel vetjük össze a jelent. Szövetségünk nagy utat tett meg. Húsz év rövid idő, számunkra mégis nagy és becses múlt. Ünnepeknünk kellene s méltatni sok ezrek munkáját, fáradozását. Mégis a jövő tennivalóira gondolunk, a húsz év tanulságaira.

E húsz év tanulságai sokfélék, jók és rosszak. Sorolhatnánk sokáig, de talán csak a leg-hasznosabbakról szóljunk. Tanulság az, hogy a semmiből kultúra teremtődött. Tanulság az, hogy e kultúra képes lett megfogalmazni politikai igényeket. Tanulság az is, hogy a nemzetiségi, társadalmi ügyekben történt megalkuvás később erkölcsi tehertételként visszatér. Tanulság az, hogy figyelmünket, a tennivalókat egy pozitív magatartás kialakítására kell összpontosítanunk. Tanulság az is, hogy munkánk és életünk lényege az állandó mozgás, aktivitás kell hogy legyen. Tanulság az is, hogy mindig a felemelkedés, a gazdagodás, a több demokrácia útját kell keresnünk. Csak így lehetünk mi is a fejlődés ösztönzői s nem-csak ösztönzöttjei. Csak így lehetünk ez ország erős, demokratikus láncszeme.

Hét, 1969. március 30. 9–10. p.

87

Pozsony, 1969. március 18. A Csehszlovákiai Magyarok Társadalmi és Kulturális Szövetségének a rendkívüli, X. országos közgyűlésen elfogadott programja, amely a Csema-dok elsőrendű feladataként a csehszlovákiai magyarság társadalmi és kulturális érdekeinek képviseletét jelöli meg.

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAROK TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS SZÖVETSÉGÉNEK PROGRAMJA

339 Helyesen: Csehszlovákiai Magyarok Társadalmi és Kulturális Szövetsége.

A Csemadok rendkívüli X. közgyűlése a szervezet eddigi tevékenységének értékelése és a megváltozott társadalmi-politikai feltételek elemzése, valamint a jövő fejlődési lehetőségeinek megvizsgálása után a Csemadok tagsága és a csehszlovákiai magyar dolgozók nagy nyilvánossága elé terjeszti a szövetség programját.

Programunk kiindulási alapjául a Csemadok két évtizedes munkájának pozitív eredményeit és tapasztalatait tekintjük. Tudatában vagyunk annak, hogy az elért eredmények és tapasztalatok – a sokszor nehéz körülmények között folytatott fáradtságos szervező, kulturális-népnevelő munkának a gyümölcsei – az alakulástól egyre gyarapodó Csemadok-tagság lelkes, odaadó munkájának köszönhetőek.

Az elmúlt két évtizedben – amely nem volt mentes a Csemadokot is érintő társadalmi deformációktól – szövetségünk határozottan pozitív, a csehszlovákiai magyarság életét formáló, összefogó erőként hatott. Jelentősen hozzájárult a magyar nemzetiségű polgárok szellemi életének fejlesztéséhez, politikai öntudatának növeléséhez. Bizalmat és hitet kölcsönzött a magyar dolgozóknak, szilárdította létbiztonságuk tudatát, tömörítette soraikat, egységesítette nézeteiket, formálta hazafias érzésüket, nemzeti öntudatukat, növelte kulturális igényüket, bővítette művelődési lehetőségeiket.

Programunk küldetése: irányt szabni tevékenységünknek, felmérni lehetőségeinket, meghatározni azt az új igényekhez és lehetőségekhez igazodó keretet, amelyben munkánkat kifejthetjük. Az eddig bevált munkaformák megtartása mellett ösztönzést kívánunk nyújtani új módszerek kereséséhez és alkalmazásához. Meggyőződésünk, hogy a program fokozatos valóra váltásával az eddiginél hatékonyabban szolgálhatjuk a csehszlovákiai magyarság, hazánk népei és a szocializmus építésének ügyét.

I.

A CSKP által 1968 januárjában elindított és egész népünket mozgósító demokratikus átalakulási folyamat alapvető változásokat eredményezett államunk életében. Megteremtette a feltételeket a cseh és a szlovák nemzet államjogi helyzetének rendezéséhez. A CSKP akcióprogramja magában foglalja a nemzetiségek öngazgatási jogát. Az 1969. január 1-én hatályba lépett szövetségi alkotmánytörvény, valamint a nemzetiségek jogi helyzetét szabályozó alkotmánytörvény a csehszlovákiai magyarság és a Csemadok számára is új helyzetet teremtett, új fejlődési szakaszt nyitott meg. Elismerte a nemzetiségek jogalanyiságát és államalkotó mivoltát. A csehszlovákiai magyarság számára ez történelmi fontosságú dokumentum. Ezért szükséges, hogy átfogóan felmérjük az ország társadalmi-politikai struktúrájában bekövetkezett változásokat, és ezeket szem előtt tartva meghatározzuk a Csemadoknak társadalmunkban betöltött helyét, és megszabjuk tevékenységének programját az elkövetkező időszakra vonatkozóan.

Szövetségünk a csehszlovákiai magyarság forradalmi munkásmozgalmi hagyományaira támaszkodva a marxizmus-leninizmus alkotó módon való alkalmazását tekinti eszmei vezérfonalának. Társadalmi-kulturális tevékenységünk elválaszthatatlanul összefonódik a szocializmus eszméivel, elősegíti tagságunknak a szocializmus építésében való részvételét.

A Csemadok aktív résztvevője, segítője a párt és az állami szervek nemzetiségi politikájának. Ezt a szerepét nem politikai pártként tölti be, hanem olyan tömegeket mozgósító társadalmi szervezetként, mely az internacionalizmus szellemében fejti ki társadalmi-kulturális tevékenységét.

A Csemadok tevékenységéhez a keretet a Nemzeti Front biztosítja, amelynek szövetségünk is tagja. Ily módon formálja és végrehajtja a Nemzeti Front politikai irányvona-

lának. Szövetségünk a Nemzeti Front programjának és statútumának alapján s annak tagjaként aktívan együttműködik a társadalmi szervezetekkel, állami szervekkel és intézményekkel. Ebből eredő jogai értelmében képviseli a csehszlovákiai magyarság társadalmi és kulturális érdekeit, kifejezésre juttatja a magyar nemzetiség sajátosságaiból származó igényeit.

Célunk, hogy a CSKP vezetésével elősegítsük hazánk magyar nemzetiségű lakosságának internacionalista nevelését és a csehszlovák államiság tudatának erősítését; ápoljuk nemzeti múltunk és kultúránk haladó hagyományait, fejlesszük a csehszlovákiai magyarság nemzeti öntudatát. A kölcsönös megbecsülés elve alapján ápoljuk a szocialista országok internacionalista kapcsolatait.

Küldetésünknek tekintjük a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság népei közötti közös érdeken alapuló baráti viszony elmélyítését.

A Csemadok a Nemzeti Front tagjaként aktívan részt vesz a választások előkészítésében, a képviselőjelöltek kiválasztásában és a választások lebonyolításában. Biztosítani kívánjuk, hogy a magyarság képviselői számarányunknak megfelelően vegyék ki részüket minden szinten a képviselői testületek munkájából, hogy a magyar nemzetiséget demokratikus úton megválasztott és az arra legelhivatottabb, legrátermettebb személyek képviseljék, s aktívabban kapcsolódjanak be az állam és a népgazdaság irányításába, a választott és a végrehajtó szervek munkájába.

A Csemadok országos szervezet, mely a magyar dolgozókat az önkéntesség elve alapján tömöríti szervezeteibe. Kulturális-népnevelő tevékenysége mellett a tudományos élet ápolását is feladatának tekinti. Szervezi a csehszlovákiai magyarság társadalmi-kulturális életét. A Nemzeti Front szerveiben reprezentálja a csehszlovákiai magyarságot mint etnikai csoportot, gondozója a nemzetiség szellemi kincsének, tolmácsolója társadalmi, politikai és kulturális szükségleteinek.

A Csemadok kifejezi és szolgálja a csehszlovákiai magyar nemzetiség társadalmi-kulturális érdekeit. Szövetségünknek ez a szerepe tömegalapra épülő szervezeti jellegéből adódik. A Csemadok a csehszlovákiai magyarság olyan tömegszervezete, amely a nemzetiségi hovatartozás alapján áll. A Csemadok a csehszlovákiai magyarok: munkások, parasztok és értelmiségiek közös szervezete. Társadalmi-kulturális munkájával érdekeket szolgálja és juttatja kifejezésre.

Szövetségünk széles teret biztosít egyre gyarapodó értelmiségünknek is. Lehetőséget ad arra, hogy szellemi képességeit, munkájának eredményeit gyümölcsöztesse.

Tevékenységünk valamennyi szakaszán lehetőséget biztosítunk a csehszlovákiai magyar ifjúságnak, amely az utóbbi években egészséges szellemű mozgalmával pozitív hatást gyakorolt a Csemadok és a csehszlovákiai magyar közélet alakulására. Fejlődésünket többek között a haladó szellemű ifjúságnak a Csemadok tevékenységébe való aktív bekapcsolásával látjuk biztosítva.

A Csemadok a párt nemzetiségi politikáját, valamint a kollektív nemzetiségi jogokat biztosító 144/1968. Tt. sz. alkotmánytörvény realizálását a nemzetiségi egyenjogúság biztosítása érdekében a következőképpen segíti elő:

1. A Csemadok központi, járási és helyi szervezetei és szervei véleményére támaszkodva központi, járási és helyi viszonylatban figyelemmel kíséri a nemzetiségi törvények betartását s tolmácsolja az alulról jövő véleményeket és javaslatokat az illetékes helyi, járási és központi szervek felé.

2. A Csemadok a szervezési, politikai és kulturális munka területén összehangolja tevékenységét a párt és a nemzetiségek ügyeivel foglalkozó állami szervek munkájával és segíti a demokratikus elveken alapuló nemzetiségi politika megvalósítását.

Munkánk célja végső fokon arra irányul, hogy megteremtjük társadalmunkban az ember önrealizálásához a lehető legkedvezőbb feltételeket. Az egyén boldogsága, jóléte, megelégedettsége az alapja a társadalom harmonikus fejlődésének, s egyben záloga a további előrehaladásnak. Mindez kifejezésre jut társadalmunk vezető erejének, Csehszlovákia Kommunista Pártjának január utáni politikájában és az azóta elfogadott dokumentumokban. A párt vezető szerepét szem előtt tartva kívánunk munkánkkal hozzájárulni társadalmunk demokratizmusának elmélyítéséhez, gazdasági helyzetünk megjavításához, annak tudatában, hogy az ország belpolitikai helyzete kihat az egész társadalomra, tehát a csehszlovákiai magyarság életére is.

Országos viszonylatban is igen nagy a nemzetiségi területek mezőgazdasági jelentősége. E területek mezőgazdasági termelésének korszerűsítésével hozzá kell járulni a gazdasági elmaradottság felszámolásához. Ezért a Csemadok feladatának tekinti, hogy egész társadalmunk érdekében is szorgalmazza a modern nagyüzemi gazdálkodás, a belterjes kertgazdálkodás, a gyümölcstermesztés, a szőlészet és a feldolgozó ipar fejlesztését. Dél-Szlovákia mezőgazdaságának további fellendítése érdekében minden igyekezetünkkel szorgalmazni fogjuk a magyar nemzetiségű mezőgazdasági szakemberek, mérnökök és technikusok számának emelésére irányuló intézkedések foganatosítását, s az ezt biztosító körülmények megteremtését. A Csemadok e program támogatásának érdekében törődni kíván a falusi kulturális és népművelési, valamint az ismeretterjesztő tevékenység célravezető formáinak ápolásával. Ezért gondoskodni kíván arról, hogy a haladó munkamódszerek és kezdeményezések (társulások, távlati tervek stb.) felkarolásával, a mezőgazdasági szakismeretek gyarapításával, a szükséges iskolai képzés szorgalmazásával kellő feltételeket teremtsen a gazdasági elképzelések megvalósításához. A falusi élet- és munkafeltételek javítása, a vidéki kulturális munka gazdagítása ehhez közvetve is hozzájárulhat.

A Csemadok csak abban az esetben fejthet ki sikeres tevékenységet, csak akkor teljesítheti küldetését, ha nem zárkózik be önmagába, hanem társadalmi-politikai aktivitásával egyesíti szellemi életünk törekvéseit, és az elkötelezettség elve alapján társadalmunk összefogó tényezőjévé válik.

Ezért a Csemadokban a tagság nemcsak egyéni, hanem kollektív is: egyes személyeken kívül tagjai lehetnek kollektívák, intézmények, vagyis minden olyan közösség, amely azonosítja magát a Csemadok céljaival.

A jövőben – a Cseh Nemzeti Front szerveivel együttműködve – foglalkozni kívánunk a Cseh Szocialista Köztársaság területén nagy számban élő és dolgozó magyarok problémáival is, gondoskodunk arról, hogy anyanyelvi kultúránkat fejlesztve élhessenek szervezeti életet.

II.

A Csemadok tevékenységének továbbra is fontos alapja, céljainak valóra váltását legjobban biztosító területe a kulturális-népművelő tömegmozgalmi munka marad. Az elmúlt időszak dinamikus fejlődése nyomán társadalmunk szerkezetében beállt változásokat figyelembe véve művelődéspolitikánk strukturális átszervezése is szükségessé válik.

Ehhez igazodva biztosítanunk kell a csehszlovákiai magyar társadalmi élet harmonikus, arányos fejlődését, dolgozóink tömegeinek a kor színvonalán való művelését, értelmiségünk fokozott bevonását a társadalom életébe.

Kulturális tömegmozgalmi munkánk hatékonyságának fokozásával kívánjuk kiküszöbölni társadalmi fejlődésünknek az anyagi és a szellemi igényesség között mutatkozó aránytalanságait.

Tevékenységünkben ki kell küszöbölnünk a formalizmusnak kényelmen alapuló ártalmas, visszahúzó hatását. A kulturális-népnevelő munkában mindig a csehszlovákiai magyarság, esetenként pedig sajátos igények, illetve az egyes tájegységek szükségleteiből kell kiindulnunk. Munkánk sikerének egyik alapja az egyéni, csoport- és ösztársadalmi érdekek megfelelő összehangolása.

Eszmei és politikai céljaink megvalósítása érdekében elsősorban a hagyományosan bevált munkaformákra támaszkodunk, viszont a megnövekedett igények, társadalmunk szerkezeti változásai új munkaformák keresését is szükségessé teszik.

A Csemadok KB Elnöksége és titkársága a magyar dolgozók tömegei között végzendő ideológiai és kulturális-népnevelő munka eredményes folytatása érdekében szervesen és szorosan együttműködik a csehszlovákiai magyarság ügyeivel foglalkozó intézményekkel, szervekkel és szervezetekkel. Ezeknek magyar nemzetiségű képviselőiből s a létrejövő csehszlovákiai magyar tudományos társaságok vezetőiből tudományos tanácsadó testületet létesít.

A Csemadok kulturális tevékenységének központi szinten továbbra is az országos rendezvények a legfontosabb formái: népművészeti jellegű fesztiválok, emléknapi, évfordulók, tudományos jellegű tanácskozások, értelmiségi találkozók megrendezése.

Az eddig körvonalazott célok és feladatok megvalósítása, tevékenységünk hatékony megszervezése, a tartalmi színvonal emelése fokozottan felelősségteljes munkát kíván a Csemadok járási bizottságainak tanácsadó testületeitől, a népművelési szakbizottságoktól. Tevékenységünk jobb megszervezése, aktívabbá tétele, belső differenciálásuk biztosíthatja a sikeres munkát. A szükségleteknek és igényeknek megfelelően a szakbizottságokon belül létrehozhatunk további munkacsoportokat, pl. honismereti, irodalmi, közgazdasági, iskolaügyi jogi, népművelési, klubmozgalmi, különböző rendezvényekkel foglalkozó stb. csoportokat. Az egyes csoportok feladata, hogy saját szakterületükön adatokat és információkat gyűjtsenek, azokat rendszerezék és értékeljék, javaslatokat dolgozzanak ki a szerzett ismeretek felhasználására a népművelés-népnevelés terén. Javasoljuk, hogy az egyes bizottságokba a lehetőségek szerint vonják be a járási népművelési ház metodikusait, dolgozóit, s ezek a szoros együttműködés lehetőségeivel élve végezzék munkájukat.

A népművelési szakbizottság a szellemi erőket összpontosító olyan fórummá lehet, amely járásonként megteremti kulturális és szellemi életünk magasabb szintű kibontakozásának feltételeit.

A Csemadok központi szervei – az állami népművelési intézményekkel karöltve – módszertani tanácsokkal, segédanyagokkal, szervezési segítséggel és a lehetőségekhez mérten anyagi hozzájárulással támogatják a járási szakbizottságok munkáját.

A Csemadok társadalmi-kulturális munkájának nagy része a jövőben is szövetségünk alapszervezeteire, tisztségviselőire és aktivistáira hárul. Az ő feladatuk lesz a programban körvonalazott eszmei és gyakorlati célok megvalósítása. Nekik kell elvégezniük azt a munkát, amely elősegíti a magyar dolgozók további kulturális és politikai fejlődését, hozzájárul a tudományos ismeretek gyarapításához.

III.

Az utóbbi időben egyre érzékelhetőbben formálódik a csehszlovákiai magyarság szocialista keretek között 20 éve fejlődő köz- és szellemi élete. Hézagokkal ugyan, de van már szervezett iskolarendszerünk, irodalmunk, újságírásunk és népművelési rendszerünk. Ahhoz, hogy szellemi életünk és egyúttal társadalmi struktúránk szerves egészet alkosson, meg kell teremteni a csehszlovákiai magyar tudományos és művészeti életet, a legmagasabb szellemi tevékenység szervezett formáit és a csehszlovákiai magyar iskolaügy, a szakoktatás, tanoncképzés továbbfejlesztésének feltételeit, a közös szocialista hazában élő nemzetek és nemzetiségek teljes egyenjogúsága alapján.

A nemzetek és nemzetiségek közötti egyenjogúság megvalósítása a társadalmi-gazdasági élet minden szakaszán megköveteli, hogy összefüggéseiben lássuk a problémákat. Ezt csak a kor színvonalán álló tudományos vizsgálódás biztosíthatja. Szellemi életünk fejlettségi foka ma már megköveteli a Szlovák Tudományos Akadémia keretén belül nemzetiségi tudományos kutatóintézet létrehozását. Ennek szorgalmazása mellett szövetségünk tudományos társaságok létrehozásával kívánja e munkaszakasz kiépítését meggyorsítani és későbbi munkáját támogatni.

A történelmi, szociológiai és nyelvészeti társaság feladata – a járási népművelési szakbizottságokkal együttműködve, azokat irányítva – a csehszlovákiai magyarság fél évszázados múltjának tudományos feldolgozása, szellemi, kulturális és népművészeti értékeinknek, szokásainknak, nyelvi és tárgyi emlékeinknek, hagyományainknak gyűjtése, rendszerezése, továbbá nemzetiségünk jelenlegi társadalmi viszonyainak gazdasági, jogi, műveltségi helyzetének tudományos szintű vizsgálata.

A tudományos élet megteremtésén kívül a Csemadok fokozott figyelmet szentel a csehszlovákiai magyar képző- és zeneművészek csoportosulásának. Támogatja törekvésüket, a lehetőségekhez mérten anyagi és szervezési segítséget nyújt összejöveteleik megrendezéséhez. Művészeti életünk felkarolásával, régi adósságunkat törlesztve, kívánunk hozzájárulni a csehszlovákiai magyar művészet sajátos arculatának kialakításához, művészeti életünk felpozícionálásához, színvonalának emeléséhez.

Szellemi életünk intenzív lüktetését a jövőben értelmiségi találkozórendszeres összehívásával kívánjuk biztosítani. Elősegítjük ezzel a fél évszázados nemzetiségi múltunk szellemi hagyományait és a jelen társadalmi valóságunk szellemi értékeit egyesítő sajátos csehszlovákiai magyar szellemiség és életszemlélet kialakítását, további formálódását.

Szellemi életünk kiteljesedése érdekében szükségesnek tartjuk és szorgalmazzuk, hogy az illetékes szervek újabb intézményeket hozzanak létre. Gondolunk itt mindenképp: központi könyvtárra, képtárra és múzeumra, levéltárra, hivatásos dal- és táncegyüttesre, egy további hivatásos színházra s nem utolsósorban a csehszlovákiai magyar kultúra székházára.

IV.

A Csemadok az utóbbi időszakban jelentős társadalmi súlyra tett szert hazánk életében. E fontos tény tudatában szükséges, hogy tovább szilárdítsuk szövetségünk szervezeti életét, növeljük tekintélyét járási és központi szinten egyaránt.

Olyan munkaformákat kell keresnünk és átültetnünk a gyakorlati életbe, amelyek megfelelő feltételeket biztosítanak a rendszeres munka végzéséhez, tág teret nyitnak az alkotó kezdeményezéshez és lehetővé teszik népnevelő munkánk hatékonyságának fokozását.

Szervezeti életünk formalizmusának és hiányosságainak kiküszöbölését is fontos feladatnak tartjuk.

Szervezeti életünk megszilárdítása érdekében szükséges:

- a Csemadok társadalmi súlyának növelése a taglétszám emelésével;
- a Csemadok-titkárságok munkájának átszervezés, az egyes munkaszakaszok feladatainak új meghatározása és az apparátus kibővítése;
- a központi és járási ellenőrző szervek tevékenységének aktivizálása;
- a választott központi és járási szervek fokozott bekapcsolása a konkrét munkába, az egyes szervek közötti élő kapcsolatok ápolása.

X X X

Szövetségünk a tagság és az egész csehszlovákiai magyarság érdekeit, szükségleteit és tenni akarását kifejezésre juttató programot hagy jóvá. A Csemadok programot kap, a hosszú időre szóló alapvető feladatok és célok foglalatát, cselekvési tervet, melynek csak a kitartó, ügybuzgalommal végzett munka ad majd értelmet. Csak a hivatástudat és mindnyájunk áldozatkészsége vihet bennünket előre azon az úton, mely a szocializmus építésének és nemzetiségi létünk kiteljesedésének az útja.

Lehetőségeink nem csekélyek. Rajtunk, a Csemadok-tagok tízezerein, munkásokon, parasztokon, értelmiségieken, öregeken és fiatalokon múlik, hogy lehetőségeinkből mit váltunk valóra, hogy mit teljesítünk abból, amit vállaltunk. S amit vállaltunk, az nem kevés: a köztársaság nemzeteivel és nemzetiségeivel egyenjogú és egyenrangú embereként testvéri egységben építeni jövőnket.

*Hét, 1969. április 6. 10–11. p.*³⁴⁰

88

Pozsony, 1969. március 18–19. Az Új Szó tudósításai a Csemadok március 17–18-i rendkívüli, X. országos közgyűléséről.

A köztársasági elnök Munkaérdemrenddel tüntette ki a húszéves CSEMADOKOT
MUNKÁRA JÖTTÜNK ÖSSZE – PROGRAMOT ALAKÍTANI

Szlovákia fővárosában megkezdődött a CSEMADOK rendkívüli X. országos közgyűlése
● A csehszlovákiai magyarság érett társadalmi tényezővé formálódott ● A párt- és az állami szervek nevében ANTON ŤAŽKÝ elvtárs üdvözölte a közgyűlést ● Javaslat az új elnevezésre ● Vita az új programtervezetről és az új alapszabályzatról

Hétfőn délelőtt a bratislavai Kultúra és Pihenés Parkjának kongresszusi termében megkezdte munkáját a CSEMADOK rendkívüli, X. országos közgyűlése. Bár az országos

340 A dokumentumot közli még Szabó Rezső: i. m. 408–417. p.